

Sabri Arpaç

✉ sabriarpacymm@gmail.com 🐦 <https://twitter.com/sabriarpac>

11 Mayıs 2019

Vergi kaçıranı ihbar edene para ikramiyesi var!

Mükelleflerin vergilerini düzenli, eksiksiz ve doğru olarak beyan edip ödemeleri yasalar gereğidir. Ancak Ülkemizde vergi kayıp ve kaçığının ve kayıt dışı gelir ve işlemler nedeniyle vergi kaçırıldığı da bilinmektedir. İncelemelere kaynaklık eden en önemli verilerinden birisi de yapılan ihbarlardır. İhbar edenlere kesinleşen vergi ve cezanın yüzde 10'u kadar ihbar ikramiyesi ödenmesi vergi kaçırانları ihbar etmeyi cazip bir meslek haline getirmektedir.

İHBAR İKRAMİYESİNİN YASAL DAYANAĞI NEDİR?

Vergi kaçırانları ihbar edenlere ikramiye ödenmesini düzenleyen **1905 sayılı Menkul Ve Gayrimenkul Emval İle Bunların İntifa Hakları Ve Daimî Vergilerin Mektumatı Muhbirlerine Verilecek İkramiye Hakkında Kanun 1931 yılında Atatürk döneminde** yasallaşmıştır. Bu Kanuna göre ihbarcıya kesinleşen vergi ve vergi ziyai cezasının yüzde 10'u kadar ihbar ikramiyesi ödenmektedir. Bu konuda her ne kadar artan oranlı bir tarife söz konusu olsa da zamanla rakamların enflasyon nedeniyle küçülmesi tarifeyi tek oranlı yani yüzde 10 oranına getirmiştir.

Vergi yükümlülüklerine ilişkin ihbar ve şikâyetler ile inceleme taleplerinin değerlendirilerek incelenecek mükelleflerin tespit edilmesi amacıyla Vergi Denetim Kurulu tarafından hazırlanan 16.02.2015 tarihli "İhbar ve İnceleme Taleplerini Değerlendirme Komisyonu (İİTDK) Çalışma Esaslarına İlişkin Yönerge" uyarınca , Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı merkezinde 1, Grup Başkanlıkları bünyesinde 39 olmak üzere toplam 40 İİTDK oluşturulmuştur.

İNTERNET ÜZERİNDE İHBAR YAPILIR MI?

Gelir İdaresi Başkanlığı'nın www.gib.gov.tr' de ihbarın internet üzerinden nasıl yapılacağı açıklanmaktadır:

Buna göre; ihbarın değerlendirmeye alınabilmesi için öncelikle ihbarcının T.C. Kimlik Numarası ile adresini internet üzerinde bildirmesi gerekmektedir. İnternet üzerinden; kaçak ürün ihbar bildirimi, belge düzeni, sahte veya yanıltıcı belge, mükellefiyet kaydı, kira gelirleri, vergi dairesine bildirimi yapılmamış işçi, asgari geçim indirim ve ücret ödemeleri gibi konularında ihbarda bulunabileceği açıklanmıştır.

Aynı zamanda sayılan konular veya bunların dışında kalan diğer konular için de 189 numaralı Alo Maliye hattına veya internet üzerinden de ihbarda bulunulabilir.

Veya idari birimlere yazılı şekilde başvuruda bulunulabilmektedir. İhbarcının ihbar ikramiyesi talep etmesi halinde başvurunun ilgisine göre Vergi Dairesi Başkanlıklarına veya Defterdarlıklara yazılı olarak yapılması gerekeceği açıklanmıştır.

İHBARCIYA İKRAMIYE ÖDEMENİN KOŞULLAR VAR MIDIR?

Tabi ki koşulları vardır. Vergi kayıp ve kaçaklarının ortaya çıkarılmasında vergi ihbarcılarının da bazı koşullara uyması gerekmektedir. Bu koşullar aşağıda kısaca açıklanmıştır:

İhbarcı kimliğini gizlememelidir. Takma ad kullanmamalı. İnternet üzerinden ihbarda bulunuyorsa TC Kimlik Numarası ile başvuruda bulunmalıdır. Yazılı olarak bildiriyorsa ıslak imzalı dilekçesine kimliğini eklemelidir. İhbar dilekçesindeki imza ihbar edene ait olmalı, takma ad ve benzeri işaretler kullanılmamalı. İhbarcı inceleme elemanı tarafından gizli tutanağı imzalamak üzere çağrıldığında icabet etmelidir. İnceleme elemanı ihbarcının kimliğini gizli tutmalıdır. İhbar gerçek olmalı. İhbarın gerçek olmaması halinde ihbarcının adı ihbar edilene bildirilmesi gerekmektedir.

İhbar dilekçesinde belirtilen vergi kayıp ve kaçağı somut delillere dayanmalıdır. Bir vergi kayıp ve kaçağı ihbarcı tarafından bildirilmeli ve yapılacak inceleme ile de bu husus saptanmalıdır. İhbar dilekçesine varsa belgeler de eklenmelidir. Yalnızca genel ifadelerle yapılan ihbardan dolayı ihbar ikramiyesi ödenmez.

İhbarcının ihbar ikramiyesi alabilmesi için incelemeye daha önce başlanmamış ve başka biri tarafından bir ihbarda bulunulmamış olması gerekir.

İhbarın Vergi Usul Kanununun 114 ve izleyen tarh zamanaşımı süresi içinde yapılmalı. Zaman aşımı geçtikten sonra yapılan bir ihbar esas alınarak bir inceleme yapıp vergi ve ceza tarh edilmesi söz konusu olmayacağından ikramiye ödenmesi de söz konusu değildir.

İhbar edenin mükellefin akrabası veya ortağı olmasının önemi yoktur. Önemli olan ihbarın somut ve gerçek olması olduğundan bu takdirde de ikramiye ödenmesine engel bir durum yoktur.

KİMLER VERGİ İHBAR İKRAMİYESİ ALAMAZ?

Görevleri gereği vergi kayıp ve kaçağını bilmek durumunda olan kamu görevlileri yani maliye memur ve denetim elemanlarına ihbar ikramiyesi ödenmez. Ayrıca 3568 sayılı Kanuna göre belge almış muhasebe meslek elemanları yani Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Meminli Mali Müşavirlere ihbar ikramiyesi ödenmez.

2018'DE NE KADAR İHBAR İKRAMİYESİ ÖDENDİ?

Bilindiği gibi Ülkemizde kayıtlı dışı, tezgâh altı işlemler çok yüksektir. Buna kayıt dışı ekonomi diyoruz. Kayıt dışı işlemler başta iktidar yetkilileri tarafından yapılmakta desteklenmektedir. Bir görüşe göre kayıt dışı ekonomi kayıtlı ekonominin yarısı kadardır.

Kayıtlı vergi mükelleflerinin yalnızca yüzde 2 si incelendiği ifade edilmektedir. Bu rakamın çok düşük olduğu aşikârdır. Birinin süresi bitmeden yenisi çıkartılan vergi afları ile vergi incelemesi yapılmaz hale gelmiştir. Vergi afları bazen kişi bazında çıkartılmaktadır. Bütün bunların olduğu bir dönemde ne vergi incelemesinin ve ne de vergi kaçakçılığı ihbarının önemi kalmamaktadır' Yapanın yanında kar kalmaktadır'

Vergi kayıp ve kaçağı ile mücadelede yurttaşların ihbarlarının da etkili olduğunu belirtmiştik. Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından Mart 2019 da basına yapılan açıklamasında 2018 yılında vergi kaçırانları ihbar eden 391 kişiye toplam 6.4 milyon liralık ihbar ikramiyesi ödemesi yapıldığı açıklandı. Bu sayı 2017'de 454 kişiydi. Vergi kayıp ve kaçağının çok yüksek olduğu bir ekonomide vergi inceleme oranının yüzde 2 olması ve ihbarların bu denli az olması sık sık çıkartılan vergi aflarından kaynaklandığını söylemek mümkündür.

Yeminli Mali Müşavirlerin tam tasdik veya vergi iadeleri için yaptıkları denetimde mükellef beyannamelerinde düzelttikleri vergi farkları neredeyse vergi inceleme elemanlarının tespit ettikleri matrah farkları üzerinden tarh edilen vergilerden fazla olduğunu söylersek mübalağa etmemiş oluruz!